

مذاکرات تهران علیه خرابکاری محیط زیستی ترکیه

۷ و ۲

سید مرتضی فاطمی، کارگردان فیلم سینمایی «بی‌مادر» در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

مسئله‌ام نزاع اخلاق و قرارداد اجتماعی است

روزنامه خبری تحلیلی، دانشگاهی صبح ایران
صدای نخبگان، نگاه جوانان

۱۶ صفحه
۵۰۰۰ تومان

فصل جدید رانویس‌مون:
روایت سال‌های جنگ

فرهیختگان

شماره مسلسل ۴۶۹۴
پخشیه ۱۹ شهریور ۱۴۰۲
۲۳ مهر ۱۴۴۵
۱۰ سپتامبر ۲۰۲۳
شماره ۳۹۵۶

www.fard.ir | Sun | 10 Sep 2023 | vol.15 | No. 3956 | 16 Pages

**پرونده ویژه «فرهیختگان»: چه کسی از بودجه دقیق مسئولیت اجتماعی
بنگاه‌های اقتصادی خبر دارد؟ فقط در ۴۸ شرکت حدود ۱۰ هزار میلیارد تومان
به این عنوان هزینه شده است**

هزینه‌های ورزشی	هزینه‌های عوارض آلاینده‌های محیط زیست	مجموع هزینه‌های مسئولیت اجتماعی شرکت ۴۸
۲۴۰۰ میلیارد تومان	۶۳۰۰ میلیارد تومان	۹۶۰۰ میلیارد تومان
هزینه مسئولیت اجتماعی وزارت نفت	کمک‌های بلاعوض	زیربخش مسئولیت اجتماعی
۱۷۰۰۰ میلیارد تومان	۲۵۰ میلیارد تومان	۵۹۰ میلیارد تومان

اسم رمز پول‌های بادآورده

تعداد مقاله‌های دانشگاهی بین‌المللی ایران در ۱۰ سال اخیر ۳ برابر شده است

نقدی بر گزاره جدید جناب مصطفی ملکیان

فصل بازیگری ایران

ایرانی - آمریکایی‌ها همچنان در صدر

فرهنگ نئوپوپولیسم

هشتمین اجلاس بین‌المللی مجاهدین از غربت

المؤتمن الدولي الثامن
للمجاهدين في الغرب

دامغان ۲۴ شهریور ماه ۱۴۰۲
مشهد ۱ - ۲ مهر - ۱۴۰۲

The Eighth International Convention of
Expatriate Mujahideen

Damghan | 15 September 2023
Mashhad | 24 - 23 September 2023

حمایت از تولید ملی: باید‌ها و نبایدها

میثم رستمی
پژوهشگر اقتصاد

هیچ کشوری نمی‌تواند به رشد پایدار و طولانی مدت برسد مگر از مسیر تولید داخلی و افزایش آن. بنابراین حمایت از تولید داخلی یک ضرورت انکارناشدنی است. این حمایت هم باید از سوی دولت انجام بگیرد و هم از سوی نخبگان و اثرگذاران بر جامعه و هم از سوی مردم. یکی از نمونه‌های معروف و جالب حمایت از تولید داخلی توسط دولت را می‌توان در دوران انقلاب صنعتی در انگلستان مشاهده کرد. به صورت خیلی خلاصه ماجرای صنعت نساجی انگلستان به این صورت بود:

صنعت اصلی انگلستان از قرون وسطی تا قرن هجدهم، صنعت نساجی بود و از این جهت دولت انگلستان بیش از هر صنعت دیگری، در کنار کشاورزی، به آن توجه می‌کرد. با توسعه تجارت انگلستان با هند، منسوجات پنبه‌ای هند به بازار انگلستان سرازیر شد و صنعت نساجی انگلستان را که چندان توسعه یافته نبود، مورد تهدید قرار داد. در نتیجه، دولت قوانینی در سال‌های ۱۷۱۹ تا ۱۷۲۱ وضع کرد تا ابتدا ورود کالاهای پنبه‌ای را به انگلستان محدود و در نهایت ممنوع کند. در نتیجه تقاضا برای منسوجات انگلستان مجدد رشد کرد و سبب شد این صنعت برای برآورده کردن این تقاضاها از عقب‌ماندگی خارج شده و گسترش یابد و افزایش بهره‌وری و کاهش هزینه تولید را به دنبال داشته باشد. حالا دیگر منسوجات انگلستان قادر بود با منسوجات هر کشوری از جمله هند رقابت کند و از این به بعد خواهان بازار آزاد و تجارت بین‌المللی شود و دخالت‌های دولت‌ها در تجارت را امری مذموم نشان دهد!

اما این داستان همه ماجرا نیست و حمایت از تولید داخلی تنها در حمایت سیاسی دولت به واسطه مالیات بر واردات یا ممنوعیت آن خلاصه نمی‌شود. باید در کنار چنین حمایتی، باید‌ها و نبایدهای متعددی را ملاحظه کرد تا بتوان از تولید داخلی حمایت واقعی کرد. از این رو در این نوشتار برخی از الزامات حمایت از تولید داخلی را بیان می‌کنیم تا بتوان با نگاهی جامع‌تر و کارشناسی‌تر به مساله حمایت از تولید ملی پرداخت.

واقع بین باشسیم، نه ایده‌آل‌گرا: معمولاً هر تصمیم اقتصادی و سیاسی دارای مجموعه‌ای از منفعت‌ها و ضررهاست و نوعاً با اجرای یک سیاست عده‌ای ذی‌نفع شده و عده‌ای دیگر متضرر خواهند شد. بنابراین سیاستگذار در اجرای سیاست‌های حمایتی خود، باید اولاً به روند بلندمدت اقتصاد و ثانیاً منافع اکثریت مردم توجه کند. هرگونه اراده‌ای بر نفع‌رسانی به همه مردم و همه گروه‌ها در کوتاه‌مدت و بلندمدت، ناشی از انگاره‌های غلط یا پوپولیستی خواهد بود. به‌طور مثال اگر سود بانکی زیاد باشد، در بلندمدت به کسب و کارها ضرر می‌رساند، هرچند کسانی که در بانک‌ها پس‌انداز کرده‌اند در کوتاه‌مدت از این سود منتفع خواهند شد و در نتیجه با هرگونه کاهش نرخ سود بانکی مخالفت خواهند کرد؛ چرا که با کاهش سود، متضرر خواهند شد. پس بالا یا پایین بودن سود بانکی همواره عده‌ای ذی‌نفع و عده‌ای متضرر خواهد داشت. یک دولت کارآمد و مقتدر با رعایت مصالح عمومی از فشار گروه‌های ذی‌نفع نمی‌هراسد و جنجال‌های آنان را به معنای بد شدن اوضاع تفسیر نمی‌کند.

شاید مساله فوق در نگاه اول بدیهی به نظر برسد. ولی به نظر نگارنده یکی از مهم‌ترین خطاهای شناختی سیاستمداران در طول سالیان متمادی همین مساله بوده است. تغییر متعدد سیاست‌ها و جهت‌گیری‌ها در بسیاری از موارد ناشی از این انگاره است که می‌توان تصمیماتی گرفت که دردی برای کسی ایجاد نکند حتی برای بانک‌های آینده! از مهم‌ترین چالش‌های این مساله تعارض‌های

پی‌نوشت
۱- به نقل از کتاب آدام اسمیت و ثروت ملل نوشته محمدعلی کاتوزیان، ص ۴۱
۲- تاریخ تمدن نوشته ویلیام دورانت، ج ۹، ص ۷۰